

ПОДІЇ. ЗАХОДИ. КОМЕНТАРІ

Інавгурація Президента України

МІСЦЕВІ ВИБОРИ

ЦВК підготувала тренерів для навчання членів ТВК та ОВК

ВИБОРИ ЗА КОРДОНОМ

Результати виборів до Європарламенту

ТРАВЕНЬ 2019 MAY

ВІСНИК

ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ

КОМЕНТАРІ НАУКОВЦІВ

РОЗ'ЯСНЕННЯ ФАХІВЦІВ

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

ОЦІНКИ ЕКСПЕРТІВ

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК

ОСВІТНІ ПРОГРАМИ

АКТУАЛЬНІ ІНТЕРВ'Ю

ПРАВОВА КУЛЬТУРА

ЗВ'ЯЗКИ З РЕГІОНАМИ

ТЕМА НОМЕРА

**ВІДКРИТІСТЬ І ПРОЗОРИСТЬ
УКРАЇНСЬКИХ ВИБОРІВ
ВИКЛИКАЄ ЗАХВАТ**

ЗМІСТ

ТРАВЕНЬ • 2019

ОФІЦІЙНО

Інавгурація Президента України

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

Відкритість і прозорість українських виборів викликає захват

ПАРЛАМЕНТСЬКІ ВИБОРИ-2019

24 ТРАВНЯ – початок виборчого процесу позачергових виборів народних депутатів України **14**

ЦВК отримала більше повноважень щодо здійснення публічних закупівель **15**

ЦВК утворила 199 окружних виборчих комісій на позачергових виборах народних депутатів України 21 липня 2019 року **16**

Тендерні закупівлі під час виборчого процесу позачергових виборів народних депутатів України **20**

ПОДІЇ. ЗАХОДИ. КОМЕНТАРІ

Дезінформація на виборах як гібридна загроза демократії

НАГОРОДИ

Open Data Governance

МІСЦЕВІ ВИБОРИ

ЦВК підготувала тренерів для навчання членів територіальних та дільничних виборчих комісій

ВИБОРИ ЗА КОРДОНОМ

Результати виборів до Європарламенту **22**

Вибори до Європарламенту в Республіці Польща **26**

Вибори до Європарламенту в Латвійській Республіці **28**

Вибори Президента Литовської Республіки **30**

У номері використано повідомлення пресслужби Центральної виборчої комісії, інформацію з офіційних сайтів та сторінок у мережі Facebook ЦВК, Державного реєстру виборців, Центру управління навчанням учасників виборчого процесу, громадських та неурядових міжнародних організацій, українських та зарубіжних інформаційних агентств, а також інформацію з відкритих джерел.

VISNYK of the CEC of Ukraine

MAY • 2019

6

OFFICIALLY

Inauguration of the President of Ukraine

The Central Election Commission carried out an extremely important state-building mission, having become the legal guarantor of legitimate elections, and after the president took an oath it finalized the completion of the polling procedure by announcing the electoral results.

The Central Election Commission Chairperson Tetiana Slipachuk took part in the inauguration of the President of Ukraine and handed to a presidential ID to Volodymyr Zelenskyi.

8

ACTIVITIES. EVENTS. COMMENTS

Disinformation at the elections as a hybrid threat to democracy

The Central Election Commission Chairperson Tetiana Slipachuk took part in the presentation of the monitoring report of the Ukrainian Election Task Force Working Group on counteraction against external interference in the Ukrainian elections 2019 and delivered a speech at the workshop panel titled «The Influence of Disinformation on Voting».

10

CURRENT INTERVIEW

Openness and transparency of the Ukrainian elections earns admiration

Canada has deployed around 150 observers to observe the presidential elections. The mission was led by well-known Canadian politician, former Foreign Minister Lloyd Axworthy, who drew his extensive experience to organize effective work of long- and short-term observers. Mr. Axworthy talked to the press after completing his trip to Ukraine.

13

AWARDS

Open Data Governance

The compilation of the «Open Data Governance» Rating on the Unified state web portal for open data was based on the results of the long-term monitoring of the published data sets in a view of the quantitative and qualitative characteristics on the official website and within the relevant authority office. One of its winners was the Central Election Commission, having been ranked third.

14

PARLIAMENTARY ELECTIONS-2019

May 24 – the beginning of the electoral process of the early parliamentary elections in Ukraine

In accordance with the Ukrainian Law «On Parliamentary Election», the electoral process of early parliamentary elections began on the day following the publication of Presidential Decree on the Parliament dissolution, i.e. May 24, 2019, with no specific CEC decision on its launching.

15

More public procurement mandates devolved to the CEC

The Ministry for Economic Development and Trade granted permission for the Central Election Commission to contract directly when making arrangements to conduct the early parliamentary elections on July 21, 2019.

16

The CEC created 199 District Election Commissions for the early parliamentary elections on July 21, 2019

All 199 commissions have a maximum composition of 18 persons each. All 6 parties having parliamentary factions in the Ukrainian Parliament of the 8th legislature, as well as 25 out of 29 parties nominating candidate lists in the national multi-mandate electoral constituency during the early parliamentary elections on October 26, 2014 exercised their right to submit candidates to the DEC composition.

20

Tender procurements during the electoral process of the early parliamentary elections in Ukraine

Since the beginning of the early parliamentary elections process the Central Election Commission has been strictly adhering to the requirements provided by the Ukrainian Law «On Parliamentary Elections». In particular, all measures were taken to procure the necessary goods and services to ensure proper organization and conduct of the elections. As at May 31, the Commission announced 13 procurement procedures.

21

LOCAL ELECTIONS

The CEC instructed trainers to train TEC and PEC members

The Central Election Commission (with the support of the International Foundation for Election Systems (IFES)) held a training seminar for the trainers capable to train members of village, settlement, city and district election commissions on how to arrange and conduct the first and additional local elections scheduled for 30 June 2019 in 95 communities.

22

ELECTIONS ABROAD

Results of the elections to the European Parliament

Elections to the main legislative body of the European Union began on May 23 and lasted four days. These elections are the largest in the world by the number of voters after India. Over 420 million people in the EU have the right to elect 751 members of parliament.

80 percent of seats in the European Parliament are retained by pro-European parties.

26

Elections to the European Parliament in the Republic of Poland

On May 25–27, 2019, at the invitation of the National Electoral Commission of the Republic of Poland, representatives of the Central Election Commission of Ukraine undertook a working visit to Warsaw to participate in the observation of the elections of European Parliament MPs.

28

Elections to the European Parliament in the Republic of Latvia

On May 23–26, 2019 at the invitation of the Chairman of the Central Election Commission of the Republic of Latvia representatives of the Central Election Commission were on a mission in Riga, discharging their mandate as international observers of the elections to the European Parliament in Latvia, held on May 25, 2019.

30

Elections of the President of the Republic of Lithuania

At the invitation of the Chairman of the General Election Commission of the Republic of Lithuania, the Ukrainian delegation was in Vilnius, where it monitored the elections of the President of the Republic of Lithuania and two national referenda.

**Голова
Центральної
виборчої комісії
Тетяна Сліпачук
взяла участь
в інавгурації
Президента
України і вручила
Володимиру
Зеленському
президентське
посвідчення**

Центральна виборча комісія виконала надзвичайно важливу державотворчу місію, ставши юридичним гарантом легітимних виборів, і після прийняття Президентом присяги зафіксувала завершення виборчого процесу оголошенням їх результатів.

За цією урочистою миттю спостерігала не лише вся Україна, а й увесь світ. Адже інавгурація стала символом того, що українці скористалися своїм правом на чесні,

прозорі і демократичні вибори і обрали нового Президента.

Вручаючи Президентові іменне посвідчення, Голова Центральної виборчої комісії Тетяна Сліпачук сказала:

– У це посвідчення вкладені надії і сподівання мільйонів українців і, вручаючи його, ЦВК вітає Вас з обранням на цю високу і найвідповідальнішу посаду нашої держави. Бажаємо Вам успіхів та великих звершень на благо України.

Інавгурація Президента України

Дезінформація на виборах – гібридна загроза демократії

Голова Центральної виборчої комісії Тетяна Сліпачук взяла участь у презентації моніторингового звіту Робочої групи Ukrainian Election Task Force з протидії зовнішньому втручанню в українські вибори у 2019 році

У своєму виступі під час робочої панелі «Вплив дезінформації на голосування на виборах» Т. Сліпачук наголосила, що ЦВК чи не вперше в історії зіткнулася з рекордною кількістю інформаційних атак, спрямованих на делегітизацію виборчого процесу та дезінформацію суспільства. Із різних джерел надходили повідомлення, що всі рішення та дії Комісії – недемократичні, суперечать законодавству чи покликані фальсифікувати вибори. Ті, хто поширював таку провокаційну інформацію, свідомо загравали з необізнаністю виборців, маніпулюючи основними принципами демократії та порушуючи права і свободи українців.

– Комісія всіма силами намагалася протидіяти маніпуляціям і брехні. Ми зрозуміли, що потрібно випереджати можливі інформаційні напади, і почали на регулярній основі проводити брифінги і прес-конференції, публікувати роз'яснення і давати інтерв'ю. Лише посиланнями на неспростовні факти, чинне законодавство та офіційні документи можна було зупинити хвилю чуток і домислів щодо правомірності дій ЦВК. На превеликий жаль, цей виклик ми прийняли майже наодинці. А тих організацій, які стали з нами пліч-о-пліч, виявилось не так уже й багато, – резюмувала Голова ЦВК.

Нагадаємо, Європейською комісією – вищим органом виконавчої влади Євросоюзу – було вжито низку заходів щодо протидії онлайн-дезінформації, незахищеність від якої стала справжнім викликом для громадян Європи.

Відповідний план дій був оприлюднений ще 26 квітня 2018 року в доповіді Єврокомісії стосовно європейського підходу до вирішення цієї проблеми.

«Дезінформація знижує довіру до інституцій, традиційних та цифрових медіа, а також завдає шкоди нашим демократіям, ускладнюючи можливості громадян приймати обґрунтовані рішення. Це може поляризувати дебати, створювати або поглиблювати напруженість у суспільстві та підривати виборчі системи, і, таким чином, мати ширший вплив на європейську безпеку», – йдеться в пресрелізі Єврокомісії про вихід доповіді.

У Єврокомісії також констатували незахищеність громадян перед великим обсягом дезінформації.

«Дезінформаційні кампанії з боку третіх країн можуть бути складовою гібридних загроз внутрішній безпеці, включаючи виборчий процес, зокрема й у комплексі з кібератаками», – зазначається в самій доповіді. Інституція пропонує країнам-членам дотримуватися Кодексу практики (Code of Practice)

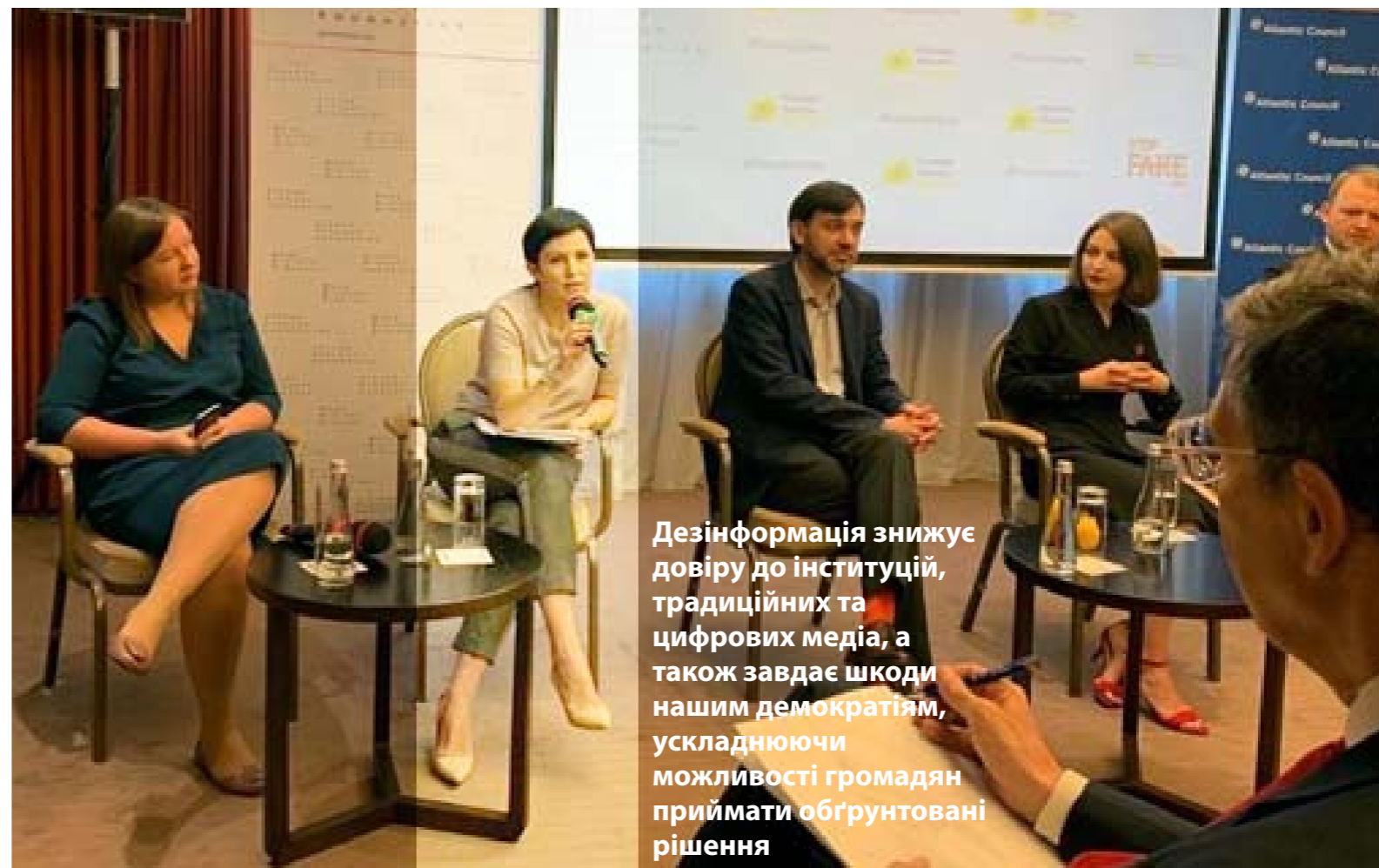
щодо дезінформації.

Онлайн-платформам було запропоновано розробити та застосовувати загальний практичний кодекс з метою:

- забезпечення прозорості щодо рекламного вмісту, зокрема політичної реклами, а також обмеження параметрів таргетування для політичної реклами та зменшення виплат для тих, хто розміщує дезінформацію;
- забезпечення більшої ясності щодо функціонування алгоритмів та забезпечення сторонньої перевірки;
- полегшення доступу користувачам до різних джерел новин, що представляють альтернативні точки зору;
- впровадження заходів щодо виявлення та закриття фейкових облікових записів та вирішення проблеми автоматичних ботів;
- надання фахівцям, науковцям та державним органам можливості постійно стежити за дезінформацією в Інтернеті.

Єврокомісія також запропонувала створити незалежну Європейську мережу фактчекерів та Європейську онлайн-платформу боротьби з дезінформацією для підтримки мережі фактчекерів та наукових дослідників зі збору та аналізу транскордонних даних, а також доступу до даних ЄС.

Європейська комісія наголошує на важливості розвитку в на-

Дезінформація знижує довіру до інституцій, традиційних та цифрових медіа, а також завдає шкоди нашим демократіям, ускладнюючи можливості громадян приймати обґрунтовані рішення

селення медіаграмотності й формування критичного мислення. Крім того, Єврокомісія також закликає країни підтримувати якісну журналістику. Це дасть змогу створювати плюралістичне, різноманітне і стійке медіасередовище.

Євразійський центр Атлантичної ради (Atlantic Council) раніше теж поширив рекомендації з питань захисту демократичних суспільств від дезінформації. Документ було створено за підсумками обговорення понад 100 експертів із десятків країн світу – вчених, журналістів, урядовців, активістів, аналітиків та представни-

Дезінформація може поляризувати дебати, створювати або поглиблювати напруженість у суспільстві та підривати виборчі системи, і, таким чином, мати ширший вплив на європейську безпеку

ків Facebook і Twitter. MediaSapiens публікував його основні тези, зокрема щодо рішень для урядів, ІТ-компаній, а також потребу створення Коаліції протидії дезінформації.

І хоча в Україні, на жаль, положення цих документів ще не імplementовані сповна, боротьба ЦВК у співпраці з Ukrainian Election Task Force із фейковими атаками та відвертою дезінформацією може слугувати гарним прикладом початку цього процесу.

Звіт Робочої групи з протидії зовнішньому втручанню в українські вибори у 2019 році Ukrainian Election Task Force (посилання).

Відкритість і прозорість українських виборів викликає захват

На час проведення першого та другого турів виборів Президента України Канада надіслала до нашої країни близько 150 спостерігачів. Своєю присутністю та щоденними звітами вони додавали українським виборам ще більшої легітимності в очах міжнародної спільноти. Їх неупереджений сторонній погляд також дав змогу підготувати низку рекомендацій щодо покращення майбутніх голосувань.

Із першого ж дня місію очолював відомий канадський політик, колишній міністр закордонних справ Ллойд Аксворсі, який використав свій багатий досвід для організації ефективної роботи довго- та короткотермінових спостерігачів. Пан Аксворсі поспілкувався з пресою після завершення свого другого цього року українського відрядження

– **Пане Аксворсі, яку думку про демократичні процеси в Україні ви склали після двох візитів до країни під час виборів?**

– По-перше, я б хотів офіційно привітати новообраного президента Зеленського. Він, безперечно, здобув прихильність понад 70% виборців і отримав дійсно видатний мандат довіри. Однак, тепер він також зіткнеться з проблемою виправдання цих очікувань, що зумовить цікаві “гірки”. Якщо говорити про самі вибори, то в нашій команді “у полях” постійно перебували 150 осіб, які доповідали кожні кілька годин, використовуючи електронну систему нотування різних характеристик: чи відкрилися виборчі дільниці, чи відбулися порушення і т. ін. Загалом більше 95% отриманих нами звітів були позитивними. Я особисто відвідав у день виборів кілька дільниць і надихнувся самовідданими людьми,

які якісно забезпечували реалізацію права голосу. Україна веде війну, вона стикається з різними цифровими інформаційними втручаннями й має інші проблеми, такі як олігархи чи недостатня прозорість процесів. Однак, їй вдалося створити дуже хорошу виборчу систему, що сприяє збільшенню довіри та впевненості. Я радий, що Канада долучилася до цього.

– **Чим, на вашу думку, міжнародні спостережні місії за виборами є важливими?**

– Більше 200 канадців на добровільних засадах тим чи іншим чином долучилися до спостереження за виборами в Україні. Люди залишили роботу й навчання, аби приїхати до іншої держави й надати стороннє почуття впевненості й довіри під час голосування. Це було дуже цінно. Як на мене, подібні спостережні місії є чудовим шляхом

просування “громадянської дипломатії”. Канадці були залучені до процесу голосування в Україні і допомогли вирішити деякі проблеми. Після завершення виборів та приходу до влади нового президента Канада отримала нового партнера, з яким варто працювати. Настав час освіжити наші відносини. Існують речі, які слід втілити в Україні, аби допомогти їй зберегти імпульс.

СУТТЕВО ЗБІЛЬШИТИ УЧАСТЬ У ВИБОРАХ ЖІНОК НЕ ВДАЛОСЯ

– **Які аспекти голосування в Україні викликали ваше невдоволення?**

– У питанні збільшення участі жінок у голосуванні прогресу досягнуто не було. Гендерне питання взагалі не обговорювалося детально гендерними та ЛГБТ-організаціями. Наразі в українському політичному дискурсі цьому немає місця. З точки

ЛЛОЙД АКСВОРСІ,
глава канадської спостережної місії за виборами в Україні
дав інтерв'ю інформаційному агентству Укрінформ

зору уряду Канади, в цьому питанні треба робити більше. Ми також відмітили перепопи на шляху волевиявлення внутрішньопереміщених осіб, яких в Україні нараховується півтора мільйона. ЦВК спробувала допомогти їм, створивши спеціальні виборчі дільниці поблизу Криму та на Сході, однак запроваджені росіянами та їх друзями жорсткі правила перетину лінії зіткнення – що треба було зробити мінімум двічі – віднадили багатьох людей. Ці два проблемні питання ми радимо вирішити перед парламентськими виборами.

– **Яка позиція місії щодо роботи під час виборів ЗМІ?**

– Занепокоєння стосовно політики медіа існують, причому не лише з точки зору Канади. Більшість ЗМІ в Україні належать

олігархам, які використовують їх для трансляції власних поглядів. Українці належним чином осягнули важливість виборів та їх цілісності, але демократія – це не лише голосування. Демократія – це також дискусії, дебати й доступ до інформації, а в цих аспектах є певні конфлікти. В одному з наших звітів ми звернули увагу на деякі дуже тривожні тренди у ЗМІ. Йшлося про новини та коментарі, що заперечували необхідність проведення пресконференцій, брифінгів тощо. Мені це дуже нагадує те, що ми в Канаді чуємо від нашого південного сусіда, а також від деяких інших урядів, що вбачають обмеження свободи слова та доступу медіа одним із способів збільшення контролю. Коли лідери приходять до влади на хвилі популістських рухів, завжди існує ризик, що уряд спробує обмежити

конституційні, демократичні права, в зміцненні яких ми всі зацікавлені.

– **Ви згадали про ризик обмеження владою конституційних принципів, не назвавши при цьому команди Зеленського. Чи занепокоєні ви, що новообраний Президент України може піти на таке?**

– Деякі заяви його речника були для нас тривожними, причому кілька громадських організацій мали таке ж враження. Він заперечував необхідність покладання на традиційні медіа та стверджував про можливість ведення політики іншим чином. Відомо також, що доступ до кандидата протягом виборчого періоду не надавався. Щоправда, з часом це змінилося, коли була проведена пресконференція.

**КАНАДІ Є ЧОГО ПОВЧИТИСЯ
В УКРАЇНІ**

– **Напередодні українських виборів ширилося багато чуток про загрозу іноземного втручання у цей демократичний процес. Чи розглядали ви таку проблему?**

– Якщо говорити про іноземне втручання, то проблема існує. Канадські медіа не приділяють цьому аспекту великої уваги, вважаючи його “помилковою тривоною”, але це не так. Україна вже більше п’яти років має із цим справу та повідомляє про сотні мільйонів доларів, витрачених росіянами на цифрові гібридні війни, в яких вони дуже сильні.

У другому турі інтенсивність таких дій зменшилася, оскільки не було нагальної потреби просувати одного кандидата на протиположному – вибори і так йшли у бажаному їм напрямі, однак вебсайти, що розпалюють ненависть та закликають до протестів, досі існують. Утім, один важливий аспект, про який я доповідалиму канадському уряду, це те, що українці створили дуже якісну систему раннього попередження про можливі ускладнення чи перешкоджання виборам. Завдяки цьому їм вдалося провести голосування переважно без інцидентів. Як на мене, ми також можемо провести подібну підготовку. Загалом, проведення чесних та справедливих виборів в умовах війни й зовнішнього втручання є справжнім досягненням.

– **Ви якось сказали, що Канаді слід винести з виборів в Україні кілька важливих уроків, з огляду на наближення власного волевиявлення (наприкінці жовтня канадці обиратимуть членів федерального парламенту). Що ви мали на увазі?**

– Україна застосувала до власної виборчої системи кілька дуже сучасних та інноваційних підходів. Наведу лише один приклад, з яким я особисто стикався протягом власної політичної кар’єри. Як створити для людей з обмеженими фізичними можливостями умови для голосування? Аби зарадити цьому, існує поштове голосування абощо. Однак, українська ЦВК придумала мобільні виборчі дільниці, що є чудовою ідеєю. Право голосу є вкрай важливим, і дуже позитивно, що його дозволяють реалізовувати. Також безпекові аспекти голосування були добре продуманими. Я вже казав раніше про цікаві технології та навички, що дали змогу реагувати за раннього попередження. Як на мене, це значно краще, ніж діяти лише після того, як трапилося щось значне й погане.

**ВІДНОСИНИ З УКРАЇНОЮ
МОЖУТЬ СТАТИ КЛЮЧОВИМИ
ДЛЯ КАНАДИ**

– **В якому напрямі розвиватимуться відносини між Канадою та Україною після обрання нового президента?**

– Після завершення виборів я ще провів деякий час в Україні, збираючи думки щодо цього. Поглядив дуже багато, але є й певні тренди. Той факт, що Канада зайняла дуже активну позицію у підтримці виборів в Україні, буде великим плюсом. До того ж, з Оттави було виділено близько 26 млн доларів не лише на відправку спостережної місії, а й на сприяння самому голосуванню, проведення навчань, опитувань тощо. Із спілкування з урядовцями, громадським сектором та пересічними громадянами на виборчих дільницях я зробив висновок, що Канада користується величезною

довірою. Ми створили собі хорошу репутацію, однак, аби бути гідним союзником – треба працювати над цим. Іноді нас розчаровують відносини навіть із власними сусідами, але українці переважно рішуче налаштовані бути більш залученими до міжнародних дій Заходу. Звісно, Росія теж має певний твердий намір, тож можна очікувати перешкоджання. В Україні також є питання з олігархами, що є перешкодою на шляху до більшої відкритості операцій. Українцям доведеться знайти рішення цих проблем, і ми працюємо над цим разом із ними. Єдино правильної відповіді у нас, щоправда, немає.

– **Наскільки українська сторона сприяла виконанню обов’язків канадськими спостерігачами? Чи стикалися ви з перешкоджанням?**

– Ми ніколи не стикалися з подібним, натомість мали стовідсоткову співпрацю й, більше того, заохочення. Вибори були засновані на принципах відкритості та прозорості – я був приємно вражений.

– **За кілька місяців Україну чекають ще одні вибори, цього разу – до парламенту. Чи маєте намір знову відвідати нас?**

– Так, я поїду в Україну на ці вибори, які будуть дуже цікавими для країни. Я вбачаю вибори в Україні, обрання нового президента, відверту демонстрацію bona fides роботи демократії як важливу можливість для Канади стати дійсно близьким партнером України. Міністр закордонних справ Христя Фріланд багато для цього робить, багато канадців згрупувалися навколо цього також. Ці відносини можуть стати для нас дуже важливими в Євразії й дати змогу разом працювати над вирішенням спільних проблем.

Open Data Governance

Центральна виборча комісія стала одним із переможців рейтингу «Open Data Governance»

30 травня в Києві, у виставковому центрі «Klitschko Expo» були представлені результати проекту «Моніторинг оприлюднення розпорядниками публічної інформації у формі відкритих даних». Його протягом дев’яти місяців реалізовувала громадська організація «Український інститут з прав людини» за підтримки Фонду прав людини Королівства Нідерланди.

В межах проекту за цілою низкою параметрів проводилися дослідження виконання центральними органами виконавчої влади вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації». Крім того, було проведено ретельний аналіз кількісних і якісних характеристик оприлюднених наборів даних на офіційному вебсайті та у відповідному кабінеті органу на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних.

За підсумками тривалого моніторингу був сформований рейтинг «Open Data Governance» («Управління відкритими даними»). Одним із його переможців стала Центральна виборча комісія, виборовши третє місце. Під час заходу керівник проекту Валерія Лутковська вручила ЦВК Спеціальну відзнаку, яку отримав керівник Служби розпорядника Державного реєстру виборців Олександр Стельмах.

24 травня – початок виборчого процесу позачергових виборів народних депутатів України

Відповідно до Закону України «Про вибори народних депутатів України» виборчий процес позачергових виборів депутатів розпочався вже з наступного дня після опублікування Указу Президента про розпуск парламенту, тобто 24 травня 2019 року, без прийняття Центральною виборчою комісією будь-якого рішення щодо його початку.

Відтак 24 травня відбулось чергове засідання Центральної виборчої комісії, на якому члени ЦВК звернулись до Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щодо необхідності невідкладного внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі». А також – до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України щодо невідкладного надання пропозицій з метою врегулювання питань здійснення публічних закупівель. Про це йдеться у відповідній постанові ЦВК.

Таке рішення було прийняте у зв'язку з тим, що, зважаючи на брак часу для проведення процедур закупівель у ході виборчого процесу позачергових виборів народних депутатів України 21 липня 2019 року та можливі ризики відміни

23 травня 2019 року було опубліковано Указ Президента України від 21 травня 2019 року «Про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України та призначення позачергових виборів». У зв'язку з цим Центральна виборча комісія ухвалила низку важливих рішень

процедур закупівель, Комісія може бути позбавлена можливості забезпечити підготовку та проведення виборів відповідно до чинного законодавства України у сфері публічних закупівель.

Окрім того, Комісія затвердила Календарний план основних організаційних заходів з підготовки та проведення позачергових виборів народних депутатів України 21 липня 2019 року та Роз'яснення щодо порядку надання дозволу громадським організаціям мати офіційних спостерігачів під час позачергових виборів народних депутатів України.

ЦВК отримала більше повноважень щодо здійснення публічних закупівель

Міністерство економічного розвитку і торгівлі дозволило Центральній виборчій комісії укласти прямі договори для організації підготовки та проведення позачергових виборів до Верховної Ради України 21 липня 2019 року

ЦВК врешті таки отримала дозвіл укласти прямі договори для підготовки до позачергових парламентських виборів. Відповідним наказом Мінекономрозвитку врегульовано питання публічних закупівель для проведення виборів і дозволено Центральній виборчій комісії тимчасово розбивати великі закупівлі на малі, укласти прямі договори з виконавцями без оголошення тендерів та оприлюднювати інформацію про них у системі Prozorro.

Водночас Мінекономіки надало ЦВК офіційне роз'яснення про те, що норми Закону України «Про державні закупівлі» не поширюються на виготовлення бланків документів, що мають спеціальні елементи захисту, а також бланків документів суворої звітності (виборчі бюлетені).

«Не може бути жодних сумнівів у тому, що ЦВК друкує саме бланки документів, а не самі документи. Отже, у ЦВК немає потреби проводити відкриті торги на закупівлю послуги друкування бюлетенів», – ідеться в повідомленні.

Відтак ЦВК отримала всі інструменти для своєчасної та якісної підготовки до позачергових виборів народних депутатів України 21 липня 2019 року.

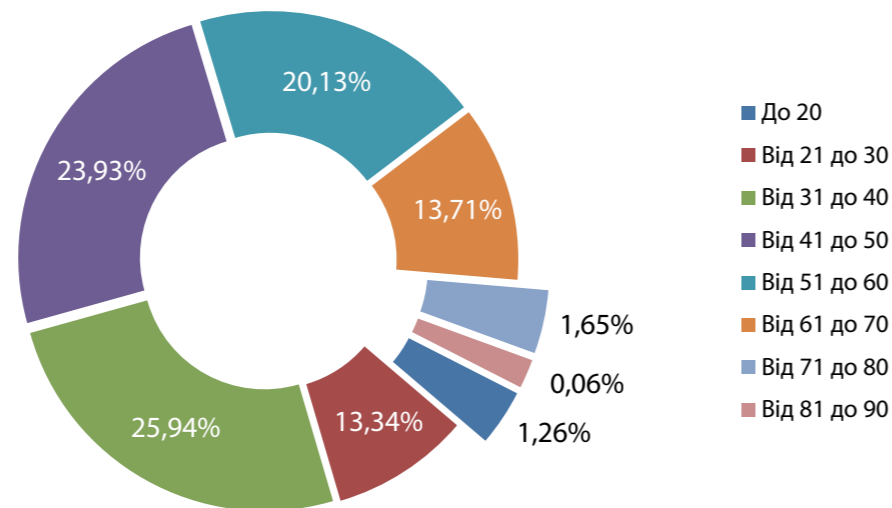

ЦВК утворила 199 окружних виборчих комісій

на позачергових виборах народних депутатів України 21 липня 2019 року

Усі 199 комісії утворено у максимальному складі – 18 осіб. Загалом до складу окружних виборчих комісій включено 3 582 особи (станом на 31.05.2019)

Склад ОВК за віком

Центральна виборча комісія, розглянувши відповідні подання політичних партій, депутатські фракції яких зареєстровані в Апараті Верховної Ради України поточного скликання, а також політичних партій – суб'єктів виборчого процесу, кандидатів у народні депутати України від яких було зареєстровано у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі на позачергових виборах народних депутатів України 26 жовтня 2014 року, кандидатури від яких до складу окружних виборчих комісій включаються за результатами жеребкування, проведеного Комісією 30 травня 2019 року, враховуючи, що інші кандидатури до складу ОВК є відхиленіми, утворила 199 окружних виборчих комісій з виборів народних депутатів України на позачергових виборах народних депутатів України 21 липня 2019 року.

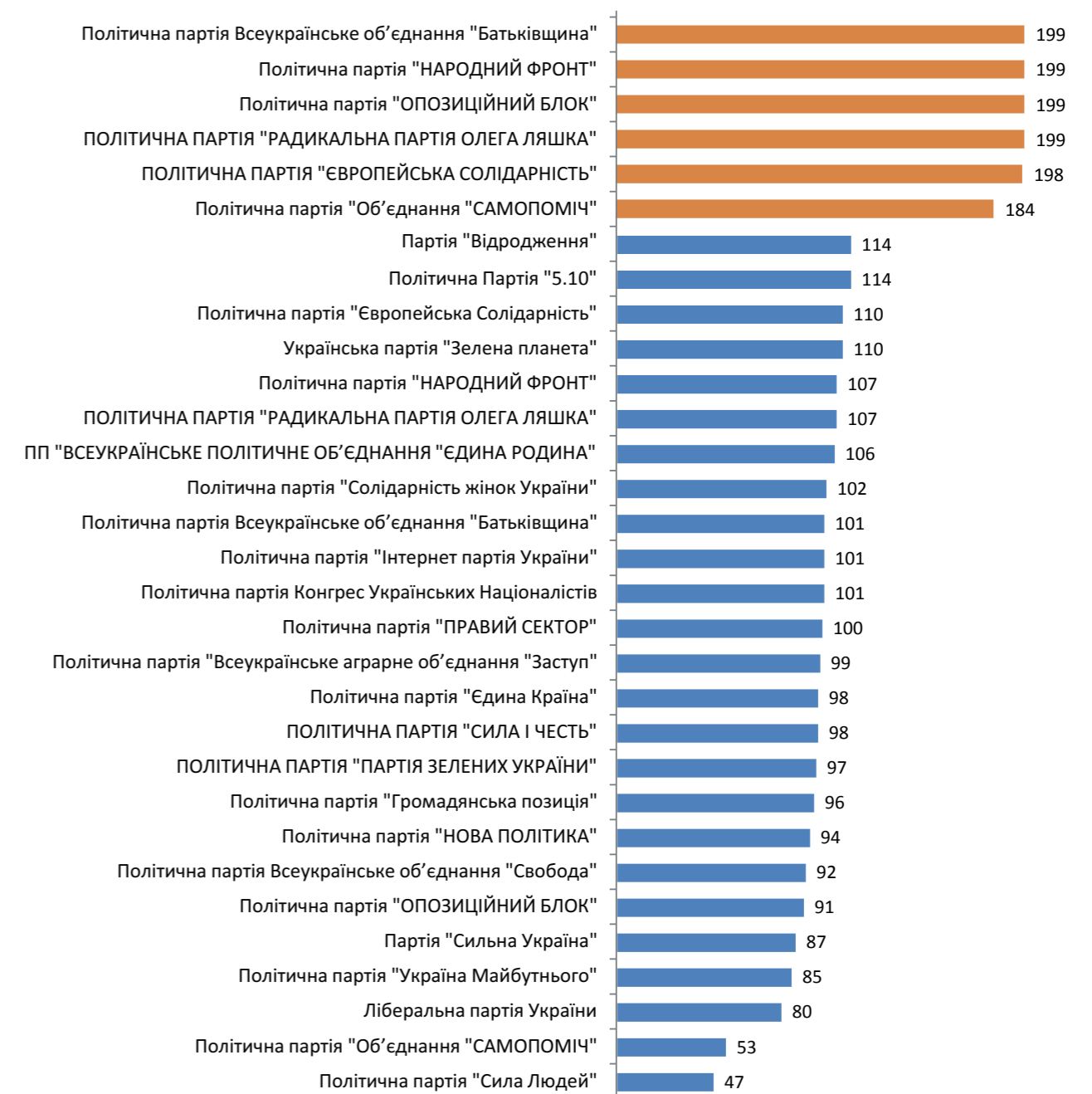
Правом подати свої кандидатури до складу ОВК скористалися

всі 6 партій, які мають парламентські фракції у Верховній Раді України 8-го скликання, а також 25 із 29 партій, які висували списки кандидатів у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі на позачергових виборах народних депутатів України 26 жовтня 2014 року.

Усі окружні виборчі комісії було утворено в максимальному складі (18 осіб) і всього до складу ОВК включено 3 582 особи.

Основними віковими групами серед членів ОВК є особи віком від 31 до 50 років (таких нараховується майже 50%) і від 51 до 70 років (35%).

СУБ'ЄКТИ ПОДАННЯ КАНДИДАТУР ДО СКЛАДУ ОВК (суб'єкти/кількість осіб)

політичні партії, депутатські фракції яких зареєстровані в Апараті Верховної Ради України поточного скликання

Майже всі парламентські партії (фракції) делегували свої кандидатури до максимально можливої кількості ОВК (199). Лише «Самопоміч» внесла свої кандидатури до складу 184 ОВК (з 199). Загалом же найбільше кандидатур до складу ОВК (за результатами жеребкування та на основі фракційних квот) делегували «Блок Петра Порошенка «Солідарність» (309 осіб), «Радикальна партія Олега Ляшка» (307 осіб), «Народний фронт» (305 осіб), «Батьківщина» (300 осіб) і «Опозиційний блок» (290 осіб). Ці чотири партії отримали по дві особи в складі близько половини утворених ОВК. За результатами жеребкування найбільше пред-

ставництво в складі ОВК отримала партія «Відродження» (114 осіб) та партія «5.10» (114 осіб), найменше – «Сила людей» (47 осіб).

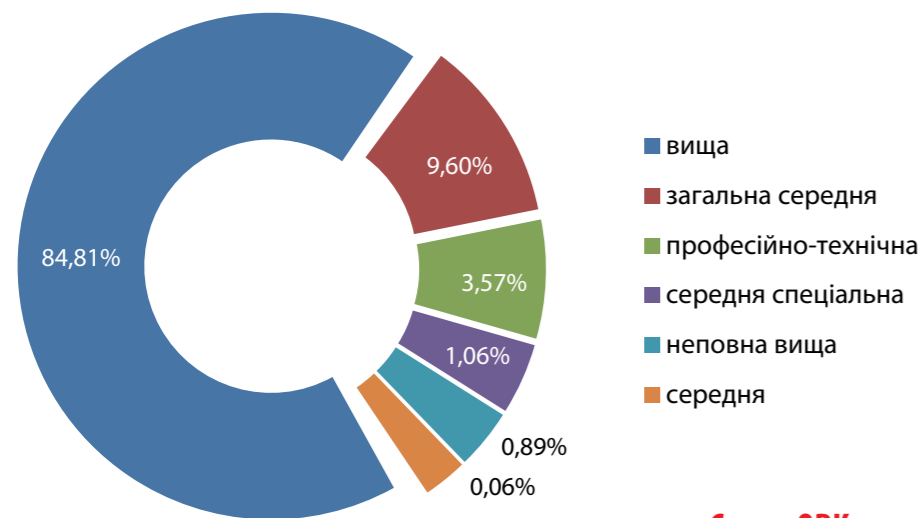
У гендерному розрізі найменша кількість жінок до складу ОВК була делегована партіями «Сила і Честь» (37%), «Правий Сектор» (42%) і ВО «Свобода» (42%), тоді як найбільше жінок до складу ОВК внесла партія «Солідарність жінок України» (70%).

При розподілі керівних посад в окружних виборчих комісіях ЦВК забезпечила для кожного суб'єкта подання кандидатур до складу ОВК пропорційну частку керівних посад (в середньому 17% у відношенні до загальної кількості осіб, включених від цього суб'єкта

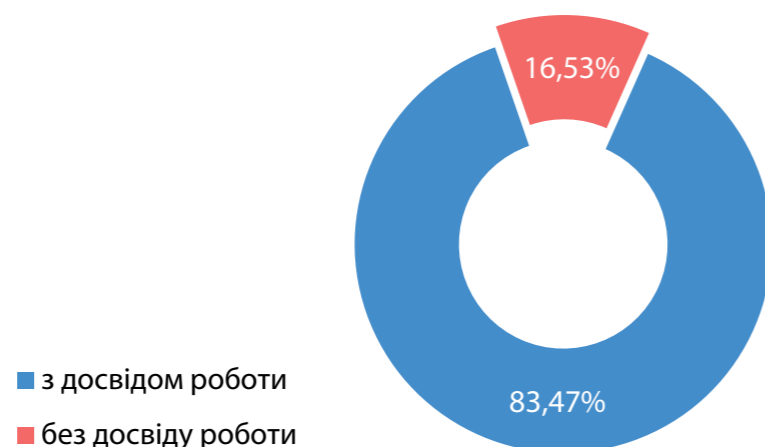
до складу окружних виборчих комісій.

Понад третина членів (38%) новосформованих ОВК входили до складу окружних виборчих комісій на президентських виборах 2019 року. Найбільша кількість осіб, які увійшли до складу новосформованих ОВК на останніх президентських виборах, працювали в окружних виборчих комісіях за поданням Володимира Зеленського (193 особи) і Петра Порошенка (182 особи). Також значна кількість чинних членів ОВК на президентських виборах були делеговані від Юлії Тимошенко (95 осіб), Андрія Садового (93 особи), Олега Ляшка (90 осіб), Олександра Вілкула (79 осіб).

Склад ОВК за освітою

Склад ОВК за досвідом роботи у виборчих комісіях

Склад ОВК за посадами та родом занять (у відсотках)

Тендерні закупівлі під час виборчого процесу позачергових виборів народних депутатів України 21 липня 2019 року

З моменту початку виборчого процесу позачергових виборів народних депутатів України Центральна виборча комісія неухильно дотримувалася вимог, встановлених Законом України «Про вибори народних депутатів України». Зокрема, вжито всіх заходів щодо закупівель необхідних товарів і послуг для забезпечення належної організації підготовки та проведення виборів

Фактично станом на 31 травня Комісією оголошено 13 процедур закупівель.

Вже 25 травня було оголошено відкриті торги (у тому числі з публікацією англійською мовою) щодо закупівлі послуг з виготовлення та доставки:

1) інформаційних плакатів політичних партій, кандидати в народні депутати України від яких зареєстровані у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі (очікувана вартість – 14 383 680 грн);

2) бланків протоколів, актів тощо (очікувана вартість – 20 782 989 грн);

3) виборчих скриньок (стаціонарних (великих) (очікувана вартість – 11 550 000 грн);

4) архівних боксів (очікувана вартість – 4 500 000 грн).

Кінцевий строк надання вищевказаних послуг – 16 липня 2019 року.

28 травня ЦВК оголошено відкриті торги щодо закупівлі послуг з виготовлення та доставки:

1) пакетів зі спеціальною системою захисту для транспортування протоколів (очікувана вартість – 363 168 грн);

2) номерних одноразових пломб для пломбування виборчих скриньок (очікувана вартість – 594 327 грн);

3) журналів реєстрації документів, заяв і скарг у виборчій комісії та журналів обліку особистого прийому громадян у виборчій комісії (очікувана вартість – 874 785 грн);

4) збірника нормативно-правових актів з питань застосування Закону України «Про вибори народних депутатів України» (очікувана вартість – 1 166 600 грн);

5) видання Закону України «Про вибори народних депутатів України» (очікувана вартість – 2 338 250 грн);

6) збірників «Роз'яснення щодо порядку підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці та складення протоколів дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці після закінчення голосування на виборах народних депутатів України» (очікувана вартість – 763 200 грн).

Окрім того, 28 травня проведено переговори з ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Медирент», ДП «Редакція газети «Голос України» та ДП «Редакція газети «Урядовий кур'єр» щодо закупівель відповідно наступних послуг:

1) з модифікації та підтримки інформаційно-аналітичної системи «Вибори народних депутатів України» Єдиної інформаційно-аналітичної системи «Вибори» (вартість закупівлі – 15 630 000 грн);

2) з публікації матеріалів про організацію підготовки та проведення виборів, що підлягають обов'язковому оприлюдненню в газеті «Голос України» відповідно до Закону України «Про вибори народних депутатів України» (вартість закупівлі – 4 329 780 грн);

3) з публікації матеріалів про організацію підготовки та проведення виборів, що підлягають обов'язковому оприлюдненню в газеті «Урядовий кур'єр» відповідно до Закону України «Про вибори народних депутатів України» (вартість закупівлі – 3 996 720 грн).

За результатами переговорів Центральна виборча комісія може укласти відповідні договори вже 8 червня 2019 року.

З детальною інформацією щодо оголошених відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» відкритих торгів (у тому числі з публікацією англійською мовою) та переговорних процедур закупівель можна ознайомитися на вебпорталі уповноваженого органу з питань закупівель (<https://prozorro.gov.ua/tender/search?query=21661450>).

Центральна виборча комісія підготувала тренерів для навчання членів ТВК та ДВК

Центральна виборча комісія за підтримки Міжнародної фундації виборчих систем (IFES) провела навчальний семінар з тренерами членів сільських, селищних, міських та дільничних виборчих комісій з питань організації підготовки та проведення перших і додаткових місцевих виборів, які призначені на 30 червня 2019 року в 95 громадах

Основним завданням навчального семінару стало опанування знань щодо двох нових тем, які були включені до навчальної програми тренінгів для членів територіальних виборчих комісій, а саме:

- порядок закупівлі територіальними виборчими комісіями з місцевих виборів за бюджетні кошти товарів, робіт і послуг, необхідних для підготовки та проведення перших і додаткових місцевих виборів;
- здійснення територіальними виборчими комісіями з місцевих виборів вибіркового контролю за надходженням, обліком і використанням коштів виборчих фондів місцевих організацій політичних партій, кандидатів у депутати в одномандатних виборчих округах, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старост сіл, селищ та

аналізу відповідних фінансових звітів.

Також цей захід сприяв актуалізації знань тренерів з питань організації місцевих виборів та обміну досвідом проведення навчання членів виборчих комісій.

Навчання 16 тренерів відбулося на базі Центру управління навчанням учасників виборчих процесів за участі провідних фахівців Секретаріату Центральної виборчої комісії, Служби розпорядника Державного реєстру виборців та представників Центру.

З метою ефективної підготовки до місцевих виборів тренери, які пройшли відповідне навчання, проведуть у 20 областях України 27 – 31 травня 26 тренінгів для членів ТВК та 18 – 27 червня – 32 тренінги для членів ДВК.

Результати виборів до Європарламенту

Вибори до головного законодавчого органу Євросоюзу почалися 23 травня і тривали чотири дні. Головним сюрпризом за підсумками голосування став зовсім не результат, а висока явка. Ці вибори є найбільшими в світі за кількістю виборців після Індії. Більше 420 млн осіб в країнах ЄС мають право обирати 751 члена парламенту.

Близько 51 відсотка з 420 мільйонів європейських виборців взяли участь у голосуванні. Це на вісім процентних пунктів більше, ніж п'ять років тому. Нагадаємо, євродепутатів обирають за пропорційною системою, а далі депутати від партій різних держав об'єднуються в партійні групи

На думку експертів, протести на захист клімату і необхідність захисту від євроскептичних правопопулістських партій мобілізували людей. Європейці усвідомили, що вибори дають їм владу. І цю владу треба використовувати. Адже на виборах були представлені і партії, які хочуть зруйнувати ЄС. Імовірно, це також змусило виборців замислитись і таки піти на вибори. Що стосується правопопулістських партій, в деяких країнах, як-от Італії або Франції, вони показали високий результат. Однак у цілому результат голосування для них виявився

нижчим за прогнози. Загалом партії правого спрямування отримають близько 150 мандатів, проте вони розділені на три різні фракції.

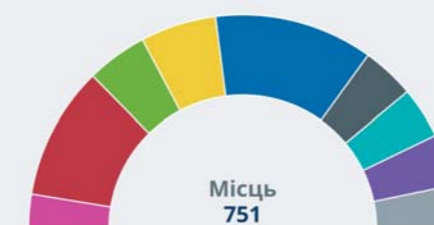
Брюссельський аналітик Яніс Емануїлідіс зазначає, що 80 відсотків місць в Європарламенті залишилося за проєвропейськими партіями. «Правопопулісти як група в результаті не настільки сильні, як дехто попереджав. Було зрозуміло, що у них не буде більшості, але все одно вони показали результат більш слабкий, ніж очікувалося», – пояснює він. На думку Емануїлідіса, високі результати партії Марін Ле

Пен у Франції стали персональною невдачею для президента країни Еммануеля Макрона. «Макрон намагався покласти на шальки терезів свою політичну вагу, щоб не допустити першості Марін Ле Пен. Однак йому це не вдалося», – констатує експерт.

У багатьох з 28 країн Євросоюзу великим центристським партіям не вдалося зберегти свої позиції. Водночас спостерігається посилення лібералів, Зелених, а також правих партій. Аналітики в Брюсселі говорять про подальшу фрагментацію Європарламенту.

Вибори до Європарламенту 2019

Розподіл місць

- 39 | ЄОЛ/ЛЗП**
Європейські об'єднані ліві/Ліво-зелені Півночі
- 151 | С&Д**
Прогресивний альянс соціалістів і демократів
- 69 | Зелені/ЄВА**
Зелені/Європейський вільний альянс
- 86 | АЛДЕ**
Альянс лібералів і демократів за Європу
- 180 | ЄНП**
Європейська народна партія (Християнські демократи)
- 60 | ЄКР**
Європейські консерватори та реформісти
- 58 | ЄСПД**
Європа за свободу та пряму демократію
- 59 | ЄНС**
Європа націй і свобод
- 49 | П/ф**
Позафракційні

Великобританія

Тут європейські вибори були особливо незвичними з огляду на те, що країна хоче вийти з Євросоюзу, але не змогла вчасно організувати Brexit. Через неспроможність досягти згоди про умови виходу з ЄС британська прем'єр-міністерка Тереза Мей оголосила про відставку. Нова Партія Brexit противника Євросоюзу Найджела Фараджа, як і очікувалось, виграла вибори з 31,5 відсотками голосів. Другими стали проєвропейські Ліберальні демократи з близько 20 відсотками. За ними – опозиційні до нинішнього уряду лейбористи з 14 відсотками. Далі – Зелені з 12 відсотками. Консервативна партія набрала дев'ять відсотків, посівши п'яте місце. Таким чином, консерватори отримають лише три місця в ЄП.

Греція

У Греції правляча партія СИ-РІЗА здобула 23,7 відсотка голосів. Натомість опозиційна консервативна партія «Нова демократія» одержує 33,3 відсотка підтримки.

Прем'єр-міністр Греції Алексіс Ципрас назвав ці результати «голосуванням щодо довіри» й оголосив, що проситиме президента країни призначити дострокові парламентські вибори. Чергові вибори до парламенту Греції заплановані на жовтень.

Австрія

В Австрії лідирує консервативна Австрійська народна партія канцлера Себастьяна Курца (Sebastian Kurz), що здобуває 34,5 відсотка. На другому місці Соціал-демократична партія Австрії з результатом у 23,5 відсотка. Праві популісти з Австрійської партії свободи набрали майже 18 відсотків. За ними йдуть Зелені та «Нова Австрія – Ліберальний форум» з 14 й 8,7 відсотка відповідно.

Італія

Праві популісти зміцнили свої позиції. Правопопулістська «Ліга півночі» міністра внутрішніх справ Маттео Сальвіні перемогла в Італії, здобувши 34,3 відсотка голосів. Це

на 17 відсотків перевищує результат парламентських виборів 2018 року і взагалі найвищий результат за всю історію партії. Опозиційні соціал-демократи отримали 22,7 відсотка. Коаліційний партнер Ліги – «Рух п'яти зірок» – здобув майже 17 відсотків.

Німеччина

Прорив Зелених. Найбільше голосів на виборах до Європарламенту в Німеччині отримав консервативний блок ХДС/ХСС із 28 відсотками – це на сім відсотків менше, ніж у 2014 році. Зелені зумли отримати 20,7 відсотка, обійшовши соціал-демократів. Результат СДПН погіршився на 11 відсотків – до 15,6 відсотка. Правопопулістська «Альтернатива для Німеччини» здобула 10,6 відсотка – менше, ніж на виборах до Бундестагу-2017.

Франція

Праві популісти Ле Пен перемогли партію Макрона. Правопопулістська партія «Національне зібрання» Марін Ле Пен здобула 23,3 відсотка, що дещо менше, ніж

Кількість депутатів у Європарламенті по країнах

на виборах 2014 року. За нею йде «Республіка на марші» президента Еммануеля Макрона з 22,4 відсотка. На третьому місці – Зелені з 13,5 відсотка. До ЄП змогли пройти також «Республіканці», «Нескорена Франція» й соціалісти. Тож більшість мандатів від Франції матимуть проєвропейські сили.

Польща

Тут перемогу здобула націонал-консервативна правляча партія «Право і справедливість», отримавши 45,56 відсотка голосів. Опозиційний альянс «Європейська коаліція» набрав 38,3 відсотка підтримки. На третьому місці – нещодавно створена ліволіберальна партія «Весна», що набирає 6,04 відсотка. Цього разу в Польщі зафіксовано рекордну явку для європейських виборів – 45,61 відсотка.

Іспанія

Переможцем цьогорічних виборів до ЄП в Іспанії стала Іспанська соціалістична робітничка партія чинного прем'єр-міністра Педро Санчеса. Соціалісти здобули 32,8 відсотка та отримали 20 мандатів, це зробило їх найсильнішою соціалістичною партією в Європарламенті. Консерватори з Народної партії, що до 2018 року була правлячою, здобули 20,1 відсотка, що менше ніж 2014 року.

Нідерланди

Найбільше голосів у Нідерландах здобула соціал-демократична Партія праці на чолі з Франсом Тіммермансом – 19 відсотків. За нею йде так само проєвропейська ліберальна «Народна партія за свободу і демократію» прем'єр-міністра Марка Рютте. Загалом за проєвропейські центристські сили в Нідерландах проголосувало понад дві третини виборців. Праві популісти Герта Вілдерса не потрапили до Європарламенту.

Угорщина

Правляча націонал-консервативна партія «Фідес» прем'єр-міністра Угорщини Віктора Орбана отримала понад 52 відсотки голосів. Далеко позаду опинилася опозиційна Демократична коаліція з 16,2 відсотка голосів. Далі йде ліберальний рух «Моментум» з 9,7 відсотка. Угорська соціалістична партія отримала 6,6 відсотка голосів, а націоналістична праворадикальна сила «Йоббік» здобула 6,4 відсотка.

Вибори до Європарламенту в Республіці Польща

25–27 травня 2019 року на запрошення Національної виборчої комісії Республіки Польща представники Центральної виборчої комісії України – головний консультант відділу аналітичної обробки інформації управління інформатизації Секретаріату Комісії Н.В. Онищенко та головний консультант відділу забезпечення діяльності членів Комісії К.С. Кузьменкова – здійснили робочий візит до Варшави (Польща) для участі у спостереженні за виборами депутатів до Європейського Парламенту

У ході візиту члени української делегації зустрілися з Директором Національного виборчого бюро Республіки Польща та Комісаром окружної виборчої комісії для обміну досвідом у сфері інформаційного забезпечення виборчого процесу, вдосконалення процедур підрахунку голосів і встановлення результатів виборів. Польська сторона продемонструвала макети виборчих бюлетенів, які було використано для проведення голосування громадян Польщі на виборах депутатів до Європарламенту, серед яких були і бюлетені для людей з вадами зору, а також зразки виборчих протоколів.

Під час відвідання інформаційного центру окружної виборчої комісії представники ЦВК України ознайомилися з роботою спеціалістів окружної виборчої комісії зі збору інформації щодо явки виборців на конкретну годину засобами електронної виборчої системи та основними принципами роботи електронної системи підрахунку голосів виборців загалом.

Також у день голосування на виборах до Європейського Парламенту 26 травня 2019 року українські представники відвідали виборчі дільниці, де спостерігали за процедурами їх відкриття та закриття, а також за процесом підрахунку голосів виборців членами дільничної комісії, складання паперового

Представники ЦВК України з Комісаром окружної виборчої комісії м. Варшава в день голосування 26 травня

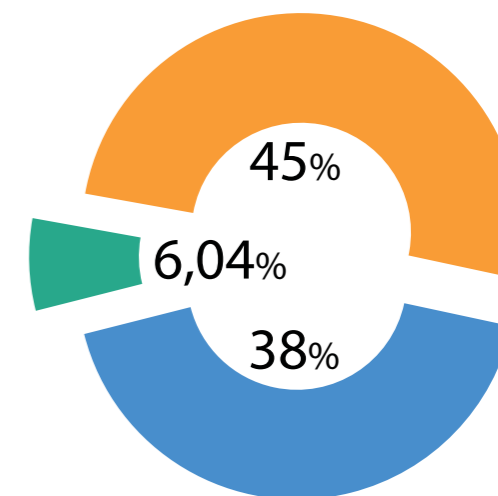
протоколу про результати голосування на виборчій дільниці та відповідного електронного протоколу для передачі його засобами електронного зв'язку до окружної виборчої комісії.

Голосування на виборах до Європейського Парламенту було організовано на території Польщі вчетверте. За даними Національної виборчої комісії Польщі, явка виборців на виборах до Європарламенту 26 травня 2019 року сягнула 45%, на відміну від попередніх виборчих кампаній з виборів євродепутатів, коли явка виборців жодного разу не перевищувала 30%.

Найвищою явка виборців на виборчих дільницях була у Варшаві (60,4%). Це свідчить про готовність громадян брати участь у долі країни, а також про високий рівень інформаційного забезпечення виборчого процесу та автоматизації процедур підрахунку голосів і встановлення результатів виборів.

Переможцем виборчих перегонів стала партія «Право і справедливість» з результатом більше як 45% голосів виборців. Блок опозиційних партій «Європейська коаліція» отримав 38% голосів. На третьому місці – нова політична сила «Весна». За неї віддали голоси 6,04% виборців. Ці результати означають, що тільки три політичні сили пройшли до Європарламенту від Польщі.

Політичні сили, які пройшли до Європарламенту від Польщі

- Партія «Право і справедливість»
- Блок опозиційних партій «Європейська коаліція»
- Політична сила «Весна»

Вибори до Європарламенту в Латвійській Республіці

На запрошення Голови Центральної виборчої комісії Латвійської Республіки Крістіне Берзіна з 23 до 26 травня 2019 року представники Центральної виборчої комісії – завідувачка відділу правової експертизи та аналітичної роботи управління правового забезпечення Секретаріату Комісії К.Д. Шараг та завідувачка сектору правової експертизи цього відділу Н.Є. Попова – перебували у відрядженні в м. Рига (Латвія) як міжнародні спостерігачі за виборами депутатів до Європейського Парламенту від Латвії, які відбулись 25 травня 2019 року

Безпосередньо у день виборів члени української делегації відвідали кілька виборчих дільниць у містах Ризі та Юрмалі, де спостерігали за процедурами відкриття виборчої дільниці, початку голосування, закінчення голосування, закриття виборчої дільниці та підрахунку голосів виборців. Порушень в організації голосування виявлено не було.

Організація та проведення виборів до Європарламенту в Латвії 25 травня 2019 року відбувались на підставі Закону «Про вибори до Європейського Парламенту», ухваленого Сеймом Латвії. Процедуру проведення виборів до Європарламенту в кожній країні Євросоюзу регулює власний закон.

На цих виборах Латвія була єдиним виборчим округом, від якого обирались 8 депутатів.

Вибори проходили за пропорційною системою з відкритими списками. Виборчий бар'єр становив 5%.

Вибори в Латвії забезпечували три рівні адміністрації: Центральна виборча комісія, 9 виборчих комісій міст республіканського значення, 110 крайових виборчих комісій і 1000 дільничних виборчих комісій.

Вибори були організовані на 1000 виборчих дільницях, з яких 44 закордонні – розташовані в 38 зарубіжних країнах (на виборах до Європарламенту утворені вперше), та 2 спеціальні – виборча дільниця місьць ув'язнення міста Рига і виборча дільниця для голосування поштою.

Для участі у виборах Центральна виборча комісія Латвії зареєструвала 16 списків кандидатів у депутати від партій

Розподіл мандатів між учасниками виборів до Європарламенту в Латвії такий: «Нова Єдність» – 2, «Згода» + «Честь служити Ризі» – 2, Національне об'єднання – 2, «Розвитку/За!» і Російський союз Латвії – по 1 депутату

Розподіл мандатів між учасниками виборів до Європарламенту в Латвії такий: «Нова Єдність» – 2, «Згода» + «Честь служити Ризі» – 2, Національне об'єднання – 2, «Розвитку/За!» і Російський союз Латвії – по 1 депутату

Зустріч міжнародних делегацій з Головою Центральної виборчої комісії Латвії К. Берзіна

і партійних об'єднань, до яких було включено загалом 246 кандидатів.

Контроль за проведенням передвиборної агітації здійснювало Бюро із запобігання та боротьби з корупцією та Національна рада з електронних засобів масової інформації.

На виборах до Європарламенту у Латвії для обліку ви-

борців використовувався Регістр виборців. Виборці відносяться до виборчих дільниць відповідно до задекларованого місця проживання, але до 18-го дня до виборів можна змінити місце голосування.

Крім того, громадяни Латвії, які мають право голосу і проживають в іншій країні-учасниці ЄС, могли взяти

участь у виборах до Європарламенту, віддавши свій голос за один із списків кандидатів, заявлених у відповідній країні. У цьому випадку виборець повинен був вирішити, кандидатів від якої країни він бажає обирати, оскільки голосувати одночасно за латвійських кандидатів і за кандидатів від країни проживання забороняється.

Вибори Президента Литовської Республіки

На запрошення Голови Головної виборчої комісії Литовської Республіки Лаури Матйошайтіте з 10 по 13 травня 2019 року українська делегація у складі заступника начальника управління правового забезпечення Секретаріату Центральної виборчої комісії України А.І. Краснощока та головного консультанта відділу забезпечення діяльності членів Центральної виборчої комісії України З.Ф. Камінської перебувала у Вільнюсі (Литва) як міжнародні спостерігачі за виборами Президента Литовської Республіки та двома національними референдумами

Міжнародне спостереження представляли делегації таких країн, як Азербайджан, Грузія, Естонія, Канада, Киргизія, Латвія, Молдова, Південна Корея, Польща, Румунія, Україна.

У ході візиту відбулася зустріч української делегації з Головою Головної виборчої комісії Литовської Республіки Л. Матйошайтіте, на якій обговорювалися, зокрема, питання організації підготовки та проведення виборів Президента Литовської Республіки та двох референдумів – про розширення

Зустріч Голови Головної виборчої комісії Литовської Республіки з міжнародними спостерігачами

Явка виборців становила близько **54%** від загальної кількості виборців

Члени української делегації з Головою Головної виборчої комісії Литовської Республіки Л. Матйошайтіте та представниками спостережної місії Грузії

подвійного громадянства і скорочення кількості парламентаріїв у литовському Сеймі зі 141 до 121.

Вибори Президента Литовської Республіки та референдуми відбулися в один день – 12 травня 2019 року.

Голосування на виборчих дільницях тривало з 7 до 20 години. До списків виборців було внесено 2,423 млн громадян Литви.

Організацію підготовки та проведення виборів Президента Литовської Республіки здійснювали Головна виборча комісія, до складу якої входить 13 членів, 60 муніципальних виборчих комісій та 1 972 дільничні виборчі комісії.

Головною виборчою комісією було зареєстровано 9 кандидатів на пост Президента Литовської Республіки, які взяли участь у виборах.

Повторне голосування відбулося 26 травня 2019 року. У результаті вибори виграв ГІТАНАС НАУСЕДА, за якого віддали свої голоси **73%** виборців

Кандидата від опозиційних консерваторів Інгриду Шимоніте підтримало 30,95% виборців, незалежного кандидата Гітанаса Науседа – 30,94% виборців, висуванець від Партії зелених та селян, чинний прем'єр-міністр Саулюс Скверняліс набрав 23,78% голосів.

Після складення протоколів про результати референдумів стало зрозуміло, що з 54% виборців, які взяли участь у голосуванні, за кожне з питань, винесених на

референдум, проголосувало менше половини:

- щодо розширення подвійного громадянства – 37,7%;
- щодо скорочення кількості парламентаріїв – 47,3%.

Відповідно до Закону Литовської Республіки «Про референдум» рішення вважається прийнятним, якщо воно схвалено більше ніж половиною громадян, які мають виборче право та включені в списки виборців.

Зважаючи на низький відсоток виборців, які взяли участь у референдумах, обидва референдуми вважаються такими, що не відбулися.

